

Innst. 389 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 97 S (2012–2013)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gassseksportprosjekt

Til Stortinget

Sammendrag

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen å godkjenne plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og å gi tillatelse til anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt, og anlegg og drift av Kristin gasstransport, i samsvar med planene operatøren har fremlagt og merknader og vilkår som fremkommer i Prop. 97 S (2012–2013).

Utbyggingen av Aasta Hansteen og Polarledanleggene innebærer investeringer i ny infrastruktur som vil åpne opp for en ny gassregion i den nordlige delen av Norskehavet.

Departementet viser til at det er gjennomført konsekvensutredninger for Aasta Hansteen-feltet, rørledningsdelen av Polarled-anleggene og utvidelsene på gassprosessanlegget på Nyhamna. Konsekvensutredningene har ikke avdekket forhold som tilsier at prosjektene ikke bør gjennomføres eller at det bør gjennomføres avbøtende tiltak utover de som ligger til grunn i utbyggingsplanene. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningene, og vil bli fulgt opp i gjennomføringen av prosjektet.

Departementet viser til at basert på operatørens planer og anslag gjort av Oljedirektoratet og Gassco fremstår utbyggingene av både Aasta Hansteen og Polarled-anleggene som samfunnsøkonomisk lønns-

somme og tilstrekkelig robuste prosjekter, som kan gjennomføres samtidig som hensyn til ytre miljø og fiskeriinteresser ivaretas.

Aasta Hansteen-feltet

Aasta Hansteen-feltet omfatter utbyggingen av de tre funnene Luva, Haklang og Snefrid Sør. Aasta Hansteen-feltet ble påvist i 1997, feltet ligger i den nordlige delen av Norskehavet om lag 300 kilometer vest for Bodø og om lag 140 km nord for Norne. Det er ikke tidligere bygget ut felt på så dypt vann på norsk kontinentalsokkel. Feltet planlegges bygget ut med en Spar-innretning, som blir verdens største og den første i sitt slag i Norge.

På vegne av rettighetshaverne Statoil Petroleum AS (75 pst.), OMV (Norge) AS (15 pst.) og ConocoPhillips Skandinavia AS (10 pst.), har operatøren Statoil Petroleum AS overlevert plan for utbygging og drift (PUD) av Aasta Hansteen-feltet.

Utvinnbare reserver i Aasta Hansteen-feltet er anslått til 46,5 milliarder (mrd.) standardkubikkmeter (Sm^3) gass og 0,9 millioner (mill.) Sm^3 kondensat. Til sammen utgjør dette 47,4 mill. Sm^3 oljeekvivalenter, tilsvarende 298 mill. fat oljeekvivalenter. Planlagt produksjonsstart er 3. kvartal 2017, og forventet produksjonsperiode er 9 år.

Totale investeringer for utbyggingen av Aasta Hansteen er av operatøren anslått til 30,1 mrd. 2012-kroner. De forventede årlige driftskostnadene vil i gjennomsnitt være om lag 945 mill. 2012-kroner.

Aasta Hansteen-innretningen er konstruert for en kapasitet for eksport av 23 mill. Sm^3 gass per dag. Når det gjelder kondensat, så er daglig maksimal produksjon estimert til 900 Sm^3 . Gjennomsnittlig daglig produksjon vil ligge på 520 Sm^3 , noe som vil gi en lastefrekvens fra 35 til 50 dager.

Operatørens økonomiske analyse viser at Aasta Hansteen-utbyggingen har en forventet nåverdi før skatt på 11,1 mrd. 2012-kroner. Balanseprisen for prosjektet før skatt er 164 øre per Sm³ gass.

Aasta Hansteen forventes å produsere på plata i 3–5 år. I den 21. konsesjonsrunden ble det tildelt flere utvinningstillatelser i nærheten av Aasta Hansteen. Dersom det påvises nye gassressurser i området, forventer operatøren innfasing til Aasta Hansteen for prosessering, alternativt direkte til Polarled.

Aasta Hansteen-feltet har behov for kraft og varme til prosessanlegget, eksportkompressoren og boligkvarteret. Innretningen har et maksimalt kraftbehov på 56 MW. Operatøren har lagt til grunn lokal kraftgenerering ved hjelp av to gassturbiner. En gass-turbin leverer elektrisk kraft og en driver eksportkompressoren, som vil ha varmegjenvinning som dekker varmebehov for prosess og boligkvarter.

Kraftbehovet til feltet skal dekkes med egenprodusert kraft. Operatøren har vurdert kraft fra land til Aasta Hansteen-feltet. Konseptet som er studert består av et tilknytningspunkt til eksisterende kraftnett på land (området rundt Svartisen kraftverk), like-etteranlegg på land, en 320 km lang likestrømskabel mellom land og plattform, dynamisk kabel mellom sjøbunn og plattform, offshore vekselretteranlegg og elektrisk driver for eksportkompressoren. Kabelen ville hatt kapasitet til å dekke hele feltets kraftbehov (kraft og varme). Operatøren har beregnet tiltaks-kostnadene for en slik løsning for kraft fra land til 1966 kroner per tonn CO₂. Den høye tiltakskostnaden tilsier at tiltaket ikke er hensiktsmessig å gjennomføre. Hovedårsakene til høye tiltakskostnader er lang avstand til land og stort havdyp, som vil forutsette teknologiutvikling. Det er derfor lagt til grunn lokal kraftgenerering ved bruk av gassturbiner.

Det vises til at kraftforbruket på Nyhamna forventes å øke etter at utvidelsen av anlegget er ferdig i 2016. Møre og Romsdal anses i dag som den mest utsatte delen av Midt-Norge med tanke på kraftsituasjonen. Departementet vurderer at forsyningssikkerheten i regionen ikke vil skille seg vesentlig fra andre regioner når kraftledningen Ørskog-Sogndal er etablert, ut fra dagens planer innen utgangen av 2015. Imidlertid er det kun én kraftledning ut til gassprosesseringsanlegget, noe som er uvanlig for et så stort og viktig forbruk. Aktørene på Nyhamna har vurdert at kostnadene for en tosidig forsyning er for høye. Med forbruksøkningen vil et utfall av ledningen få enda større konsekvenser enn i dag.

Olje- og energidepartementet forutsetter at operatøren gjennomfører en utredning av den fremtidige kraftforsyningssituasjonen på Nyhamna, som skal gjennomføres i samråd med Statnett SF og ferdigstilles innen 1. juli 2014.

I tillegg til skatteinntekter fra produksjonen på Aasta Hansteen-feltet vil utbyggingen og driften ifølge proposisjonen bidra til sysselsetting nasjonalt og regionalt. Driftsorganisasjonen planlegges lokalisert i Harstad, helikoptertransporten av personell vil foregå fra Brønnøysund og forsyningsbasen vil bli lokalisert til Sandnessjøen. Utbyggingen vil bidra til å styrke det petroleumsrettede næringslivet på Helgelandskysten.

Kontraktmessige forpliktelser

Utbyggingen av Aasta Hansteen gjennomføres i en situasjon med et høyt aktivitetsnivå i petroleumssektoren. Dette medfører at rettighetshaverne har behov for å inngå vesentlige kontraktmessige forpliktelser før utbyggingsplanen er godkjent for å sikre kapasitet hos leverandørindustrien og forutsigbarhet knyttet til kostnadene ved prosjektet.

I medhold av petroleumsloven § 4-2 femte ledd skal vesentlige kontraktmessige forpliktelser ikke inngås før plan for utbygging og drift er godkjent, med mindre Olje- og energidepartementet samtykker i dette. Eventuelle vesentlige kontraktmessige forpliktelser som inngås før godkjennelse av PUD vil ha kanselleringsklausuler. Samtykke til kontraktsinngåelse vil ikke påvirke myndighetenes behandling av utbyggingsplanene. Utbyggingsplanene vil bli vurdert uavhengig av inngåtte kontraktmessige forpliktelser. Rettighetshaverne har det fulle ansvar for økonomisk risiko som inngåelse av kontrakter før godkjent PUD innebærer, herunder at myndighetene kan endre eller unnlate å godkjenne PUD.

Olje- og energidepartementet har samtykket i at rettighetshaverne har inngått kontraktmessige forpliktelser på totalt 19,5 mrd. 2012-kroner for Aasta Hansteen-prosjektet. Eksponeringen frem til antatt PUD-godkjenning er 1,1 mrd. 2012-kroner, inkludert kanselleringskostnader.

Polarled og Kristin gasseksport

På vegne av rettighetshaverne i partnerskapene Polarled og Kristin gasseksport har operatøren Statoil Petroleum AS overlevert plan for anlegg og drift (PAD) av Polarled utviklingsprosjekt.

Polarled utviklingsprosjekt omfatter Polarled, en ny 481 km lang 36" rørledning fra Aasta Hansteen-feltet til Nyhamna og utvidelser av gassprosessanlegget på Nyhamna. Kristin gasseksportprosjekt omfatter Kristin gasseksportrørledning, en ny 31 km lang 18" rørledning mellom Kristin-plattformen og Polarledrørledningen.

Polarledanleggene skal transportere gass fra Aasta Hansteen-feltet, Kristin gasseksportprosjekt og fremtidige feltutbygginger til gassprosessanlegget på Nyhamna i Aukra kommune i Møre og Romsdal. Gassen kan derfra eksporteres videre til Sleipner

gjennom Langed Nord og derfra videre til Storbritannia eller kontinentet. Driftsstart for anleggene er planlagt i fjerde kvartal 2016.

Anlegget på Nyhamna planlegges utvidet for å ta imot gassen transportert i Polarled. En ny 31 km lang rørledning, Kristin gasseksport, vil legges fra Kristin-feltet til Polarled for å utnytte ledig kapasitet i Polarled når Åsgard transport er full. Det vil forhåndsinstalleres tilknytningspunkter på Polarled for å ta imot gass fra funnene Linnorm og Zidane, og fra mulige fremtidige utbygginger. Utvidelser av landanlegget på Nyhamna gjøres i samarbeid med rettighetshaverne i Ormen Lange-feltet. Shell er operatør for Nyhamna som i dag eies av Ormen Lange-partnerne, og utfører modifikasjonsarbeidene på Nyhamna på vegne av både Polarled og Ormen Lange. Shell vil også være teknisk tjenesteyter i driftsfasen, når det planlegges at Gassco skal overta som operatør.

Polarledanleggene vil medføre aktiviteter i forbindelse med anlegg og drift og muligheter for inntekter og sysselsetting for norsk industri. En betydelig del av arbeidet på gassprosessanlegget på Nyhamna utføres av norske leverandører. I forbindelse med rørledningene vil det også være norske vare- og tjenesteleveranser, særskilt i forbindelse med basevirksomhet, steinleveranser, rørbeskyttelse og mellomlagring av rør.

Det fremgår av konsekvensutredningen at kraftforbruket på Nyhamna forventes å øke. Shell mener den tekniske overføringskapasiteten fra Viklandet til Nyhamna er mer enn stor nok til å dekke den forventede økningen. Shell omtaler at ny 420 kilovolt-linje mellom Ørskog og Fardal forventes å stå ferdig i 2015. Dette gjør at økt aktivitet på Nyhamna ikke vil føre til økt behov for reservekraftverkene på Nyhamna og Tjeldbergodden.

Totale investeringer for Polarled-anleggene er av operatøren anslått til 24,1 mrd. 2012-kroner. De forventede årlige driftskostnadene vil i gjennomsnitt være om lag 1,7 mrd. kroner.

Lønnsomheten i prosjektet må sees i sammenheng med utbyggingen av Aasta Hansteen-feltet og framtidige utbygginger i området. Tariffen i anleggene, som skal dekke investeringene, er medregnet i økonomiberegningene for Aasta Hansteen-feltet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, fra Høyre, Nikolai Astrup,

Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Prop. 97 S (2012–2013) om utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt. Komiteen viser til at operatøren for Aasta Hansteen-feltet, Statoil Petroleum AS, på vegne av rettighetshaverne har innlevert plan for utbygging og drift. Rettighetshaverne er: Statoil Petroleum AS (75 pst.), OMV (Norge) AS (15pst.) og Conoco Phillips Skandinavia AS (10 pst.).

På vegne av rettighetshaverne har operatøren Statoil Petroleum AS levert inn plan for anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt. Rettighetshaverne er: Statoil Petroleum AS (50,3 pst.), Petoro AS (11,9 pst.), OMV (Norge) AS (9,1 pst.), AS Norske Shell (9,0 pst.), Total Norge E&P AS (5,1 pst.), RWE Dea Norge AS (4,8 pst.), Conoco Phillips Skandinavia AS (4,5 pst.) Edison International S.p.A. Norway Branch (2,4 pst.) og GDF Suez E&P Norge AS (0,5 pst.). Rettighetshaverne i Kristin gasseksport er Statoil Petroleum AS (53,4 pst.), Petoro AS (35,6 pst.) og GDF Suez E&P Norge AS (11,0 pst.).

Aasta Hansteen

Teknisk løsning og økonomi

Aasta Hansteen-feltet omfatter utbyggingen av de tre funnene Luva, Haklang og Snefrid Sør. Feltet ble påvist i 1997. Komiteen viser til at planlagt produksjonsstart er 3. kvartal 2017 og forventet produksjonsperiode er 9 år. Basert på dagens produksjonsprofil vil innfasing av nye gassfunn til Aasta Hansteen-feltet bli mulig fra 2020.

Komiteen har merket seg at rettighetshaverne har valgt en flytende produksjonsenhet av Spar-typen med innebygd kondensatlager, samt havbunnsløsning.

Komiteen har merket seg at de totale investeringene knyttet til Aasta Hansteen-utbyggingen er anslått av operatøren til å være 30,1 mrd. kroner, og at de årlige driftskostnadene eksklusive tariffen er i gjennomsnitt er beregnet til 945 mill. 2012-kroner. Beregningene viser at utbyggingen har en forventet nåverdi før skatt på 11,1 mrd. 2012-kroner. Utbyggingens balansepris er 164 øre Sm³ gass.

Ringvirkninger og investeringer

Komiteen er kjent med at det i dag er et høyt aktivitetsnivå i petroleumssektoren. Dette har medført at rettighetshaverne har hatt et behov for å inngå

kontraktmessige forpliktelser før plan for utbygging og drift er godkjent.

Komiteen viser til petroleumsløven § 4-2, femte ledd, hvor det framgår at en ikke skal inngå vesentlige kontraktmessige forpliktelser før plan for utbygging og drift er godkjent, med mindre Olje- og energidepartementet samtykker i det. I henhold til petroleumsløven § 4-2 har departementet adgang til å samtykke i at rettighetshaverne inngår vesentlige kontraktmessige forpliktelser eller starter byggearbeider før PUD er godkjent. Stortinget innførte dette ved vedtakelsen av den nye petroleumsløven i 1996 (Ot.prp. nr. 43 (1995–1996)) som en tilpasning til endringer i prosjektgjennomføringsmodellen i næringsen.

Komiteen understreker at inngåelse av slike kontrakter gjøres på rettighetshavernes risiko, og ikke binder opp myndighetenes behandling av plan for utbygging og drift.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Olje- og energidepartementet har samtykket til at rettighetshaverne har inngått kontraktmessige forpliktelser på totalt 19,5 mrd. 2012-kroner, og at eksponeringen frem til Stortingets endelige PUD-godkjenning er 1,3 mrd. kroner inkludert kanselleringskostnader.

Disse medlemmer legger til grunn at ordningen med denne type samtykker er noe som skal representere unntaket, ikke hovedregelen, og at store kanselleringskostnader kan bidra til å stille spørsmål ved Stortingets uavhengige vurderinger av utbyggingsprosjekter, siden staten gjennom petroleumsskattesystemet vil måtte ta en stor andel av disse kostnadene.

Komiteen viser til at det i plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet vises til at av en antatt investeringsramme på 30,1 mrd. 2012-kroner er norske leveranser i utbyggingsfasen estimert til å kunne utgjøre 44 pst. I driftsfasen er de norske leveransene anslått til 87 pst. av de samlede driftskostnadene.

Komiteen viser til at de nasjonale sysselsetningsvirkningene ifølge konsekvensutredningen er beregnet til 25 500 årsverk i perioden 2013–2026. I utbyggingsfasen er sysselsetningsvirkningene beregnet til vel 16 200 årsverk. I driftsfasen er sysselsetningsvirkningene nasjonalt beregnet til å være 820 årsverk.

Komiteen vil peke på at driftsorganisasjonen vil bli lagt til Harstad, helikoptertransporten vil foregå fra Brønnøysund og forsyningsbasen vil bli lokalisert i Sandnessjøen. Komiteen deler departemen-

tets vurdering av at dette vil bidra til å styrke det petroleumsrettede næringslivet på Helgelandskysten.

Komiteen viser til at kraft fra land skal vurderes ved utarbeidelse av plan for utbygging av drift. Operatøren har kommet til at kraft fra land på Aasta Hansteen-feltet blir for kostbart. Utbyggingen er dermed planlagt med egenprodusert kraft.

Komiteen viser til spørsmål fra energi- og miljøkomiteen til olje- og energiministeren om lønnsomheten i Aasta Hansteen, dersom Aasta Hansteen skal bære utgiftene ved Polarled alene.

Komiteen har merket seg at olje- og energiministeren i sitt svarbrev av 16. mai 2013 skriver at:

«Beregninger gjort av Oljedirektoratet viser for øvrig at Polarled også er lønnsomt selv uten Linnorm og Zidane, gitt at det påvises gass i forventede mengder i enkelte av prospektene i området rundt Hansteen-feltet.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at operatøren har beregnet tiltaks-kostnadene for kraft fra land til 1 966 kroner per tonn CO₂. Ifølge operatøren tilsier tiltakskostnaden at tiltaket ikke er hensiktsmessig å gjennomføre. Hovedårsakene til høye tiltakskostnader er lang avstand til land og stort havdyp. Det store havdypet vil ifølge operatøren forutsette teknologiutvikling. Operatøren har derfor lagt til grunn lokal kraftgenerering ved bruk av gassturbiner.

Dette medlem viser til at olje- og energiministeren i et svarbrev til energi- og miljøkomiteen, datert 22. mai 2013, skriver følgende:

«Utbyggingen av Aasta Hansteen og Polarledanleggene innebærer investeringer i ny infrastruktur som åpner opp for en ny gassregion i den nordlige delen av Norskehavet. I det nye området, Vøringområdet, ligger det flere interessante funn som kan fases inn til Aasta Hansteen. På bakgrunn av dette har operatøren beregnet en tiltakskostnad for kraft fra land ut fra en tidshorisont på 15 år, noe som gir en tiltakskostnad på 1966 kroner per tonn CO₂. Forventet produksjonsperiode for Aasta Hansteen-feltet er 9 år. Utslippet er omfattet av kvotesystemet for klimagasser og det skal betales CO₂-avgift i tillegg. På Utsira-høyden kommer det flere selvstendige utbygginger i årene som kommer. Prospektene og funnene rundt Aasta Hansteen er små undervannsutbygginger som vil bli faset inn til Aasta Hansteen-innretningen og få dekket sitt energibehov derfra. Det er ikke planlagt nye større selvstendige utbygginger i området.»

Dette medlem mener det er et paradoks at man i lønnsomhetsberegningene for Polarled-anleggene legger til grunn innfasing av andre funn og prospekter i områder, mens beregninger av tiltakskostnader for elektrifisering, med unntak for justert levetid, kun omfatter Aasta Hansteen. Dette medlem mener elektrifisering av Aasta Hansteen burde vært vurdert i et større perspektiv, fordi det blir et nytt felt-

senter i den nordlige delen av Norskehavet, og fordi prospektene og funnene rundt Aasta Hansteen er små undervannsutbygginger som vil bli fasett inn til Aasta Hansteen-innretningen og få dekket sitt energibehov derfra.

Dette medlem viser til at Oljedirektoratet i sin vurdering forventer at funn kan fases inn til Aasta Hansteen innen en 10-årsperiode. I tillegg antar OD at interessen for utlysning og tildeling av nye blokker i området vil øke som følge av Aasta Hansteen-utbyggingen. Dette medlem viser til at Aasta Hansteen-feltet i driftsperioden forventes å medføre årlige gjennomsnittlige utslipp på om lag 218 000 tonn CO₂, 193 tonn NO_x og 256 tonn nm VOC, utslipp som ville vært spart dersom man hadde valgt en løsning med kraft fra land.

Dette medlem viser til Meld. St. 21 (2011–2012) Norsk klimapolitikk, hvor regjeringen har som uttalt mål å øke bruken av kraft fra land ved nye større utbygginger, blant annet ved å kreve at selskapene alltid vurderer kraft fra land som energiløsning for nye felt og ved større ombygginger av eksisterende felt, herunder vurderer relevant levetid. Oljedirektoratet skal sørge for at det utredes om en samordnet utbygging av utbyggingsklare funn i samme område kan gjøre kraft fra land mer realistisk enn om funnene bygges ut enkeltvis.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at olje- og energiministeren i et svarbrev til energi- og miljøkomiteen, datert 7. mai 2013, skriver at Aasta Hansteen-utbyggingen er omfattet av overgangsordning for endringer i petroleumsskattesystemet som ble lagt frem i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013. På spørsmål om de varslede endringene i petroleumsskatten vil ha innvirkning på lønnsomheten til prosjektet Aasta Hansteen, skriver statsråden blant annet:

... «I forbindelse med behandlingen av PUD vurderer Olje- og energidepartementet om utbyggingsprosjektet er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Lønnsomhetsberegningene referert i stortingsproposisjonen for Aasta Hansteen-utbyggingen er av denne grunn beregninger før skatt. Disse beregningene påvirkes ikke av de foreslåtte endringene i petroleumsskatteloven.»

Disse medlemmer vil videre påpeke at sensitivitetsanalysen til operatøren viser at den største usikkerheten knyttet til lønnsomheten i Aasta Hansteen-utbyggingen er knyttet til produktprisene, og at eksempelvis 33 pst. lavere gasspriser enn det operatøren har lagt til grunn gir en negativ nåverdi på om lag – 6,6 mrd. 2012-kroner. Dette viser at lønnsom-

heten i prosjektet er sårbar for svingninger i gassprisen.

Disse medlemmer viser til at gassprisen som er lagt til grunn i prosjektet er høyere enn gassprisen som regjeringen Stoltenberg II bruker i sin langtidsplan. Disse medlemmer viser i den forbindelse til svarbrev til energi- og miljøkomiteen fra olje- og energiministeren datert 8. mai 2013, hvor han skriver følgende:

«Regjeringens perspektivmelding legger til grunn en langsiktig gasspris på 1,90 kroner per Sm³ gass. I lønnsomhetsberegningene for Aasta Hansteen-utbyggingen har operatøren lagt til grunn en gasspris på 2 kroner per Sm³ gass. Begge disse prognosene reflekterer nøkternhet og ligger lavere enn prisprognosene til de fleste analytikere. Aasta Hansteen-utbyggingen har en balansepris på 1,64 kroner per Sm³ gass og departementet vurderer lønnsomheten i prosjektet som rimelig robust.»

Disse medlemmer vil påpeke betydningen av at prosjektet leveres i henhold til tids- og kostnadsestimater.

Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt

Komiteen viser til at Polarled utviklingsprosjekt omfatter Polarled, en ny 481 km lang 36" rørledning fra Aasta Hansteen-feltet til Nyhamna og utvidelser av gassprosessanlegget på Nyhamna.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til olje- og energiministerens svarbrev til energi- og miljøkomiteen, datert 8. mai 2013, hvor det skrives følgende:

«I planleggingen av Polarled er det lagt stor vekt på hensynet til en helhetlig og langsiktig utvikling av gasstransportssystemet. Rørledningen skal legges på havdyp inntil 1300 meter og blir med en diameter på 36" den største gassrørledningen i verden som er lagt på så dypt vann. Den store diameteren innebærer en betydelig overkapasitet i forhold til gasstransportbehovet fra dagens feltutbygginger. Dette er gjort for å utnytte stordriftsfordeler og legge til rette for gass fra nye felt og funn. Dette kan i fremtiden også inkludere gass fra en eventuell ny rørledning fra Barentshavet.»

Disse medlemmer vil understreke betydningen av at prosjektet støtter opp under mulighetene for en eventuell forlengelse av rørledning fra Barentshavet på et senere tidspunkt.

Disse medlemmer viser til olje- og energiministerens svarbrev på spørsmål fra komiteen, datert 10. mai 2013, om hvorvidt et alternativ med landterminal i Nordland er tilstrekkelig utredet, og hva som er hovedargumentene for at denne løsningen ikke er anbefalt. Statsråden svarer her:

«Gassco har ansvar for å vurdere helhetlige gassinfrastrukturløsninger på norsk sokkel. I forkant av konseptvalget for Polarled i juni 2010 utredet de derfor ulike transportløsninger for den aktuelle gassen, herunder ilandføring og nytt prosessanlegg i Nordland. Også LNG-alternativ ble vurdert. Studiene avdekket at kostnadene ved en ilandføring til Nordland ville være betydelig høyere enn den valgte løsningen med et nytt rør til Nyhamna for videre transport gjennom eksisterende infrastruktur.»

Disse medlemmer viser videre til at statsråden skriver:

«Den valgte løsningen via Nyhamna er attraktiv fordi den utnytter tidligere investeringer/gjør bruk av ledig kapasitet i eksisterende infrastruktur. Det var bygget inn overkapasitet i Langeled, og det frigjøres kapasitet på Nyhamna på grunn av den avtakende produksjonen fra Ormen lange-feltet over tid. Det er også lagt vekt på at Polarled muliggjør ekstra fremtidig verdiskaping gjennom oppkobling av funn som er gjort/gjøres langs rørledningstraseen mot Nyhamna, for eksempel Zidane og Linnorm.»

Komiteen viser til at Kristin gasseksportprosjekt omfatter Kristin gasseksportrørledning, en ny 31 km land 18" rørledning mellom Kristin-plattformen og Polarled-rørledningen.

Komiteen peker på at operatøren anslår de totale investeringene for Polarled-anleggene til å være 24,1 mrd. 2012-kroner, og at de forventede årlige driftskostnadene i gjennomsnitt vil være om lag 1,7 mrd. kroner. Lønnsomheten i prosjektet må ses i sammenheng med utbyggingen av Aasta Hansteenfeltet og framtidige utbygginger i området.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til brev fra komiteen, datert 15. mai 2013, med spørsmål om de endringer i petroleums-skattesystemet som regjeringen presenterte 5. mai og i revidert nasjonalbudsjett for 2013 vil redusere mulighetene for at Polarled bærer seg økonomisk. Disse medlemmer viser til statsrådets svar på dette, datert 16. mai 2013, der han skriver:

«Den justeringen i de investeringsbaserte fradragene for petroleumsprosjekter som regjeringen foreslo i revidert nasjonalbudsjett vil, alt annet likt, føre til en noe lavere lønnsomhet for selskapene ved investeringer i nye prosjekter i petroleumssektoren. Men også etter justeringen vil det fortsatt være et investeringsvennlig skatteregime for prosjekter på norsk kontinentalsokkel. Dette vil også gjelde for framtidige prosjekter i Norskehavet.

Investeringene i Hansteenfeltet og Polarled-anleggene vil omfattes av overgangsregelen og vil derfor medføre gammel friinntektssats frem til året for driftsstart.»

Komiteen vil understreke at Polarled-anleggene vil medføre aktiviteter i forbindelse med anlegg

og drift og muligheter for inntekter og sysselsetting for norsk industri. En betydelig del av arbeidet på gassprosessanlegget på Nyhamna utføres av norske leverandører.

Komiteen peker også på at Polarled vil kunne bidra til utbygging av Asterix, Linnorm, Zidane og flere framtidige felt som vil gi skatteinntekter til staten og medføre ytterligere aktiviteter i forbindelse med utbygging og drift.

Komiteen viser til omtalen i plan for anlegg og drift av kraftbehovet for gassprosessanlegget på Nyhamna. Utbyggingen av kraftledningen fra Ørskog til Sogndal forventes å stå ferdig i 2016. Dette medfører at økt aktivitet på Nyhamna ikke fører til økt behov for reservekraftverkene på Nyhamna og Tjelbergodden. Komiteen viser til at Shell skriver at den tekniske overføringskapasiteten fra Viklandet til Nyhamna er mer enn stor nok til å dekke den forventete økningen.

Gassprosesseringsanlegget ved Nyhamna drives i dag med N-0 forsyningssikkerhet. Det vil si at én feil i nettet kan være nok til at anlegget mister strømforsyningen. Komiteen viser til at Statnett ved gjentatte anledninger har påpekt at et industrianlegg av Nyhamnas størrelse bør ha tosidig kraftforsyning (N-1). Rettighetshaverne har ved to anledninger, først i 2003 og så i 2008–2010, vurdert kostnadene for tosidig kraftforsyning som for høye til å forsvare en slik investering.

Komiteen peker i den forbindelse på at driftserfaringene viser at strømforsyningen til gassprosessanlegget er sårbar, og at anlegget har mistet strømmen som følge av feil i strømmettet. Med den planlagte utbyggingen vil et utfall få enda større konsekvenser enn i dag. Komiteen understreker at Olje- og energidepartementet forutsetter at operatøren gjennomfører en utredning av den framtidige kraftforsyningssituasjonen på Nyhamna, herunder den samfunnsøkonomiske betydningen av å etablere N-1 forsyningssikkerhet og hvilke tiltak som må gjennomføres for at N-1 kan etableres.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre mener gasskraftverket på Nyhamna skal kunne brukes som reserve inntil N-1 forsyningssikkerhet er etablert.

Disse medlemmer viser til at det av proposisjonen fremgår at Olje- og energidepartementet er kjent med at det eksisterer flere oppkoblingspunkt for regionalt uttak av høytrykks-gass på Nyhamna, og at det forutsettes at Polarled-prosjektet, med tilhørende modifikasjoner på Nyhamna, gjennomføres uten å begrense mulighetene for tilknytning til de etablerte oppkoblingspunktene for regionalt gassuttak på Nyhamna. Disse medlemmer peker på at Stortinget la til grunn at det skulle legges til rette for regi-

onal distribusjon av gassen da Ormen-Lange-konsepsjonen ble behandlet i 2004.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet peker også på at ROR som organiserer bl.a. kommunene i Romsdalsområdet ønsker at det avtalte regionale gassuttaket kommer på plass i forbindelse med utvidingen av Nyhavna, og viser til at kostnadene med å få dette på plass senere i et såkalt varmt anlegg vil fordyre gassuttaket betydelig og vanskeliggjøre en slik realisering. Argumentasjonen om at det ikke foreligger konkret modnet prosjekt for mottak av gass blir underlig, da det blir et spørsmål om tilbudet må foreligge for at slikt bruk skal komme på plass eller om en skal etablere behovet først. Skal målsettingen også presisert i regjeringens Soria Moria-erklæring om økt bruk av gass bli en realitet, må tilbudet foreligge eventuelle brukere.

Disse medlemmer viser til den usikkerhet som er skapt ved at ferdigstillelsen av linjen Ørskog–Sogndal nå er utsatt ytterligere, og tid for endelig ferdigstillelse avhenger av godkjenning av de aktuelle linjetraseer i inneværende år.

Disse medlemmer er svært kritisk til at dette viktige strømforsyningsprosjektet ikke er fulgt opp på en slik måte at en har unngått store forsinkelser, og minner om at tidspunktet for ferdigstillelse var opprinnelig satt til 2011 – og i Prop. 97 S (2012–2013) til 2015.

Disse medlemmer viser i den forbindelse til brev til komiteen 29. mai 2013 fra statsråd Ola Borten Moe, der han skriver:

«Statnetts styre vedtok 15.5.13 en ny fremdriftsplan for kraftledningen Ørskog-Sogndal. Framdriftsplanen innebærer at strekningen mellom Ørskog og Høyanger blir satt i drift i løpet av 2015, mens den siste delstrekningen fra Høyanger til Sogndal ferdigstilles i 2016. Framdriftsplanen forutsetter at Statnett får nødvendige tillatelser og tilgang for å fortsette byggearbeidene i Flora og Bremanger innen september 2013.»

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 30. mai 2013

Erling Sande

leder

Tor-Arne Strøm

ordfører

Generelt

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å uttrykke skepsis til den uortodokse fremgangsmåten som ble brukt da det i siste øyeblikk ble bestemt å utsette behandlingen av proposisjonen. Disse medlemmer synes det er uheldig at en utenforstående organisasjon skal kunne påvirke beslutningsprosesser i landets nasjonalfor-samling i så stor grad, og sågar være årsak til at saksbehandling forsinkes. Disse medlemmer vil også understreke at påstandene fra organisasjonen nå er blitt tilbakevist på en ryddig og god måte.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt.

III

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av Kristin gass-eksportprosjekt.

IV

Stortinget samtykker i at Petoro AS, som er rettighetshaver for statens deltakerandel (SDØE), kan delta i anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt.

